

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету педагогіки і психології

Т.О.Олефіренко

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

ПРИКЛАДНІ ПРАКТИКИ

освітнього рівня магістр

галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
шифр за навчальним планом ВВ2.2.1

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми “Прикладні практики”, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова від “ ____ ” _____ 20 ____ року, протокол № ____.

Розробники програми: Шевнюк О. Л., професор, доктор пед. наук, зав. кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М. П. Драгоманова

Красноноголовець О. С., доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М. П. Драгоманова,

Затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва
“ ____ ” _____ 20 ____ року, протокол № ____

Завідувач кафедри

_____ (Шевнюк О.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис дисципліни

Шифр дисципліни ВВ2.2.1

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Кількість кредитів – 3 ЄКТС		Методи навчання проблемно-пошуковий, фасилітації, практичне завдання, мікрвикладання
Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Загальна кількість годин – 90 год.		
	Денна – 90 год.	Заочна	
Освітній рівень: магістр	Лекції		
	0		
	Семінарські (практичні) заняття		
Статус дисципліни вибіркова		Лабораторні заняття	Форми поточного контролю оцінювання практичних завдань
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом – 2	32		
	Індивідуальні заняття		
Семестр – 3			
	Самостійна робота		
Тижневе навантаження (год.) аудиторне – 4 самостійна робота – 7	58		Форма підсумкового контролю залік
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС		
Мова навчання - українська	1:2		

Предмет вивчення навчальної дисципліни

Техніки, технології створення пластичного образу в скульптурі (пластичний та дидактичний аспекти мистецтва).

Міждисциплінарні зв'язки – композиція, декоративно-прикладне мистецтво.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння закономірностями розуміння сучасного мистецтва, його метою та завданнями, продуктивними методами та формами аналізу творів, оптимальним технологічним інструментарієм, особливостями моніторингу результатів практичної діяльності. Прикладні практики як основа становлення досвіду використання можливостей і засобів образотворення у художній творчості. Оволодіння студентами культурою синтезування різних технік в реалізації ідеї художнього твору. Створення композиції з визначеним призначенням.

Завдання: студент повинен організувати самостійну творчість, досягати оригінального звучання художніх творів, здійснювати їх аналіз та трансляцію, презентації творів візуального мистецтва у ЗВО та в умовах експозиції.

Навчальний матеріал дисципліни, зміст практичних занять, критерії та порядок оцінювання та додаткова інформація розміщені на веб-сайті курсу за посиланням <https://moodle.npu.edu.ua/enrol/index.php?id=2186>

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують

№з/п	Результати навчання	Компетентності
1	ПР02. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.	K16. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого мистецтва.
2	ПР03. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах.	K01.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
3	ПР11. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, основні принципи розвитку сучасного візуального мистецтва.	K09. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення дисципліни відводиться 3кредитиЄКТС 90 год.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Ауд	Лекц	Сем	Лаб	СРС	Ауд	Лекц	Прак	Лаб	СРС
1	Прикладні практики як основа становлення досвіду їх використання у художній творчості студентів.	2	0		2	28					
2	Оволодіння студентами культурою синтезування в реалізації ідеї художнього твору декоративної пластики	10	0		10	10					
3	Виконання художнього твору декоративної пластики в матеріалі	20	0		20	20					
Разом:		32	0		32	58					

IV. Зміст дисципліни

Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть год.	
	Всього	Лекцій
Модуль 1. Оволодіння основними елементами образної мови декоративної пластики	32	0
<i>Тема 1. Прикладні практики, як основа становлення досвіду використання можливостей у художній творчості студентів.</i> Вважають, що первісний посуд плели з гілля і обмазували глиною. Випадково потрапивши у вогонь, посуд ставав кам'яним, а дерево – вигорало. Це схоже на легенду, та в ній закладено неабиякий сенс! Ще в неолітичний період, людина стикалась у своїй повсякденній діяльності не лише із задоволенням елементарних потреб, щоб вижити самій прогодувати своїх дітей, але іноді могла зреалізувати і свою естетичну потребу, мимоволі декоруючи предмети вжитку. Найлегше піддавався обробці м'який та пластичний матеріал – глина. Розмішана з водою, вона ставала податливою, і сама провокувала на вияв творчості. Вже в III	12	0

столітті до н.е. в глину почали вносити добавки, формувати посуд, наносити на нього спіралевидні малюнки - піктограми, в яких шифрували свої уявлення про закони природи, її таїну.

В трипільських знахідках археологи побачили навіть ліпні фігурки людей, тварин, розписаний посуд. Звертають на себе увагу й древні «обереги» - символічні вироби з випаленої глини, які за легендами оберігали своїх власників від злих таємничих сил. З появою гончарного круга різноманітність і якість глиняних виробів, як і їх декору, помітно підвищується. В період розквіту Київської Русі починає розвиватись *мистецтво майоліки*, нової якості обробки, при якій наноситься на поверхню глини, так звана полива. Це порошок тонко розмеленого кварцового піску, польового шпату, свинцю, крейди, розмішаних на воді, яким вкривають (поливають) керамічні вироби. Під час випалу склоподібна маса розтоплюється, розтікається, утворюючи глянцеvu поверхню, завдяки чому досягається ефект не проникнення води через стінки виробу. Якщо ж до безколірної поливи додати барвники, то можна дістати кольорові поливи: окис міді надає поливі зеленого кольору, окис заліза – червоного, окис стибію – жовтого, окис кобальту – синього, манганова руда – фіолетового, окалина заліза - чорного. Так і чинили гончарі полив'яники, працюючи над князівськими замовленнями. На випалений керамічний виріб вони наносили орнаменти кольоровими поливами, створюючи *поліхромне малювання*. І випалюючи вдруге, закріплювали поливу вогнем. Полив'яні плитки використовували в облицюванні підлоги і стін князівських палаців і храмів. А полив'яні чаші і тарелі прикрашали обідні столи вельможного панства.

Минули століття, змінилося багато поколінь майстрів, люди призабули про магічну символіку давніх орнаментів. І для нас такий орнамент – це передусім краса, гармонія, мистецтво, безмовне послання з глибини віків. Викликає інтерес і виглядає дуже виправданим вид сучасної художньої *реконструктивної кераміки*, коли на основі стародавніх технологій або відновлюються колишні зразки виробів, або створюються нові, але в душі традицій минулого.

До XVI – XVII століть відносять велику групу глиняних виробів, розписаних ангобами (розчинами однокольорових глин) чорнолощену кераміку, коли вироби ущільнювались заглажуванням, а потім «томилися» в печі без доступу повітря. Посуд часто носив антропоморфний характер: горлечко перетворювалось на «носик», «дзьоб», а форма набувала рис птаха, барана та ін.

У VIII столітті з'явилась розписна майоліка. Живописці писали по сирому фону білої емалі. Гама фарб постійна: синій, жовтий, коричнево-фіолетовий і зелений кольори. Зокрема, майстри міста Гжелі полюбили зображувати чудернацьких птахів, архітектурні мотиви, рослинний орнамент. Згодом майоліка замінюється напівфаянсом, виробами з підглазурним розписом. Однак, глиняний посуд часто живе ніби вдруге – в естетичному і художньому вигляді, як дорога прикраса, сімейна реліквія, котру використовують на свята. Тут домінують не утилітарно-естетичні, а символічні, освітні, ритуальні та інші функції художнього змісту, втіленого у виробі.

Чорнофігурні і червонофігурні вази Стародавньої Еллади – власне не вази у звичайному розумінні. Це цілі повісті, хроніки, поеми, оповідання, повчання. Це поезія силуету, лінія музикального ритму, мелодія співзвуччя кольору і форми. Вази як поетичні сни проносять перед глядачами свої сюжети, як рух нескінченності часу і краси.

Рекомендовані інформаційні джерела

Кравцов А.І. Майстерня Дерев'яно. – К., 2005.
 Кришень Л. Художники України. Максим Чмыхаленко – К., 2006.
 Легенький .Від ремесла до творчості-К., 2003.
 Підгора В. Петро Печорний. – К., 2005
 Сапего И.Г. Предмет и форма. – М.,1984

Тема 2.Оволодіння студентами культурою синтезування різних технік в реалізації ідеї художнього твору декоративної пластики.

20

Багато чого в мистецтві кераміки доводиться відкривати заново. І до цього, мабуть, треба бути готовими. відходять старі майстри і забирають з собою рецепти. Зараз багато говорять про архітектурно-художню кераміку, тобто кераміку, яка зорієнтована на екстер'єр чи інтер'єр, органічну частину інтер'єрів будівель. Вироби-твори мистецтва несуть в собі всі якості, які характеризують архітектуру: співмірність з людиною, просторово-об'ємне рішення, характерне для того об'єкту архітектури, в якому знаходяться вироби, колористичну доцільність тощо. З кераміки виготовляють скульптури, панно, всілякі решітки, вази для квітів, дрібну пластику. Твори можуть бути унікально-неповторними, можуть і тиражуватися, а також і самі складатися з набору варіативних елементів, що чергуються в ритмічному узорі. Кераміка відкриває найширші можливості для творчості. Це і об'ємні твори з кераміки, і керамічні решітки, і керамічний рельєф, і розпис по керамічній плитці, і камерна *керамічна пластика*, і іграшка. Прості народні глиняні свистульки мають таку велику різноманітність форм, що можна створювати спеціальний музей! Зліпити свистульку не так просто. Спробуйте! Хто захоче взяти в руки глину, той візьме з полиці і книги, доповнить свій багаж знань. Почне сам експериментувати з багатющою палітрою керамічних матеріалів, засобів, декоративних можливостей, щоб набути власної прикладної практики.

Кераміка відповідає фактично будь-яким вимогам, продиктованим загальним рішенням архітектурного середовища. Візьмемо для прикладу, такий її різновид як *керамічна пластика*. До цього жанру виробів відносять твори порівняно невеликого розміру, виконані на основі шамотного пласта або звичайної гончарної глини. Це сувеніри, всілякі плакетки, емблеми тощо. *Керамічний рельєф* – це один з традиційних жанрів у декоративному мистецтві і називається він декоративне панно. Робота над виготовленням панно вимагає особливих навичок і технології. Наприклад, панно не можна ліпити, як це робить скульптор-станковіст. Основні умови: потрібна однорідна маса глини для всієї роботи і однакова товщина пласта. Пласт готується з добре перем'ятої глини ущільненої дерев'яними колотушками. Робота виконується петлями, шляхом вибирання зайвих об'ємів маси, а не шляхом доліплювання, як в станковій скульптурі.

На ескізі одразу ж треба нанести роздільні лінії, по яких необхідно розчленовувати твір. Зрозуміло, що ці лінії – також елемент твору, оскільки вони несуть додаткове ритмічне навантаження. Необхідно враховувати той факт, що шамотна маса при висиханні й випалюванні зменшується розмірі до 15 %, добре оброблений шамотний пласт, вибраний ззовні, і зсередини повинен мати однакову товщину та необхідні ребра жорсткості, щоб його не вело і не крутило в печі при випалюванні. Про обробку поверхні та її декорування вже згадувалось вище, коли мова йшла про поливи. Правда, іноді можна зберегти черепок в первісному вигляді і зіграти на контрастах з полив'яними частинами панно. Все залежить від задуму. Згадувалось вже і про декорування виробу ангобами (розчин кольорових глини), які не вигоряють при високих температурах, як

це іноді може статись з кольоровими поливами. Окремо потрібно сказати про *об'ємні твори з кераміки*. Їх поділяють на два підвиди: створені на гончарному крузі та ліпні чи промодельовані гончарні вироби. Так чи інакше вони утворюють цілі конструктивні композиції, зібрані з окремих блоків чи частин, які пройшли випалювання в печах. Існує і так звана «*кишенькова пластика*»: дрібні вироби, які за масштабами наближаються до біжутерії, а часто саме такою і є. Тут закладено великий діапазон творчості. Це всім відомі люльки, обереги, ювелірні вироби тощо. Жанр супутній з модернізацією архаїчних форм вимагає знань з культурології та пошани до традицій. *Глиняна іграшка* – це цілий світ, що має багатовікову історію. Також найбільш традиційний і стереотипний жанр, що вимагає знання технології народного виробництва, прийомів формоутворення, досвіду школи і промислу.

Рекомендовані інформаційні джерела

Кравцов А.І. Майстерня Дерев'яно. – К., 2005.

Кришень Л. Художники України. Максим Чмыхаленко – К., 2006.

Легенький .Від ремесла до творчості-К., 2003.

Підгора В. Петро Печорний. – К., 2005

Сапего И.Г. Предмет и форма. – М.,1984

4.2. Плани лабораторних занять

1. Виконання художнього твору декоративної пластики та набуття нового досвіду студентом-образотворцем.

Мета: оволодіння стилістикою сучасних засобів декоративної пластики та засвоєння способів їх інтерпретації.

Завдання: на основі обраного та затвердженого викладачем ескізу твору декоративної пластики, виконати його в зазначеному матеріалі та розмірі.

Хід виконання:

1. Розробити ескіз і затвердити його.
2. Набрати велику форму твору (згідно ескізу)
3. Змодельовати форму.
4. Деталізувати роботу.
5. Узагальнити і завершити.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Форми звітності
1.	Дослідження стилістики обраного твору декоративної пластики.	Портфоліо
2.	Начерки та етюди ескізу твору	Перегляд, затвердження

Рекомендовані інформаційні джерела

Кравцов А.І. Майстерня Дерев'яно. – К., 2005.

Кришень Л. Художники України. Максим Чмыхаленко – К., 2006.

Легенький .Від ремесла до творчості-К., 2003.

Підгора В. Петро Печорний. – К., 2005

Сапего И.Г. Предмет и форма. – М.,1984

V. Контроль якості знань студентів

5.1.Форми і методи поточного контролю

II курс – 1 семестр		Бали
Розробка ескізного проекту твору декоративної пластики		15
Створення твору декоративної пластики		85
Поточний рейтинговий бал		100

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

№п/п	Вид навчальної діяльності	Кількість балів
1	Підсумковий рейтинговий бал - екзамен Перегляд	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧИХ РОБІТ				
	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Змістова повнота й оригінальність навчально-творчої роботи 33,3%	Ідея навчально-творчої роботи повністю відповідає змісту завдання, є художньо виразною та цілісною, самостійною та інформативною	Ідея навчально-творчої роботи відповідає змісту завдання, є досить виразною та інформативно, містить елементи оригінальності	Ідея навчально-творчої роботи частково відповідає змісту завдання, є маловиразною й малоінформативно, що ґрунтується на існуючих зразках	Ідея навчально-творчої роботи не відповідає змісту завдання або є невиразною та шаблонною
Образотворча грамотність навчально-творчої роботи 33,3%	Студент застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), використовує образотворчі техніки з майстерністю	Студент частково застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо, використовує образотворчі техніки з достатнім вмінням	Студент застосовує закони і прийоми композиції та використовує образотворчі техніки на елементарному рівні	Студент ігнорує закони і прийоми композиції, не володіє образотворчими техніками
Презентація 33,3%	Студент дотримується послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, результат роботи характеризується акуратністю та контролем за процесом	Студент загалом дотримується послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, поодинокі моменти неакуратної роботи не впливають на загальне художнє враження	Студент слабо опанував послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, неконтрольованість і неакуратність процесів заважає художньому сприйманню кінцевого результату	Студент ігнорує грамотну послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, робота виконано неакуратно та поза творчим контролем

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D		
60-64	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни „Прикладні практики”
 Всього 90 год., самостійна робота – 58 год., лекції – 0 год., лабораторні – 32 год.

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8
Модулі	МОДУЛЬ 1 Оволодіння основними елементами образної мови декоративної пластики							
Лекції								
Дати								
Теоретичні розділи	Прикладні практики, як основа становлення досвіду використання можливостей у художній творчості студентів.				Оволодіння студентами культурою синтезування різних технік в реалізації ідеї художнього твору декоративної пластики.			
Теми лекцій								
Лабораторні заняття	Розробка ескізного проекту(форескіз)	Робота в матеріалі	Моделювання форми	Деталізація форми	Завершення роботи			
Самостійна робота	Портфоліо дослідження стилістики обраного твору декоративної пластики				Начерки та етюди ескізу			
Види контролю	Оцінювання							
	ЗАЛІК							

VII. Основні і допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Кравцов А.І. Майстерня Дерев'яно. – К., 2005.
2. Кришень Л. Художники України. Максим Чмыхаленко – К., 2006.
3. Підгора В. Петро Печорний. – К., 2005.
4. Сапего И.Г. Предмет и форма. – М.,1984.

Додаткові

1. Кальницька Л.С. В.Клоков. – К., 1980.
2. Крутьенко Н. Розповіді про кераміку. – К., 2002.
3. Легенький Ю. Від ремесла до творчості. – К., 1990.
4. Полякова Н.И. Скульптура и пространство. – М.,1985.

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20___/20___ н.р.